

Rit. congreg. per sequens decretum: « Per solventes divinum officium extra chorum non tenentur ad psalmos graduales, nec poenitentiales, neque ad officium parvum B. M. V., nec defunctorum; quæ quidem Officia, et Psalmi sunt onera tantummodo implenda in choro. » Sac. Rit. cong. 2 Sept. 1741, unde huic decreto accommodari, ac juxta idem moderari debent dicta in verb. CANONICATUS, CANONICUS, art. 5. *De canonicis... quoad chorum*, a num. 51 ad 56. *Vide etiam infra*, art. 3, num. 107.

(47. Religiosi fugitivi, seu apostatæ, excommunicati, suspensi, et interdicti tenentur adhuc ad recitationem divini officii, licet non sint sacris initiati. Sic fere communis doctorum per dicta, et jura adducta *supra*, num. 21. (48. De religiosis condemnatis ad trirèmes, incarceratis, seu factis captivis ab infidelibus idem dicendum est, quod de clericis in sacris dictum est *supra*, num. 23. (49. De religiosis degradatis idem dicendum est quod *supra*, n. 22.

(50. Quid autem dicendum sit de religiosis ejectis, *vid. verb. EJECTI A RELIGIONE*, num. 51 et 52.

(51. Religiosus chorista nondum in sacris constitutus, si ex privilegio Papæ exeat a religione ad ducendam uxorem (nisi diploma aliud statuatur, propter quod est diligenter attendendum et adimplendum), non tenetur divinum officium recitare, quia tunc Papa dispensans in professione, censetur et dispensare in eo, quod talem professionem sequitur; argum. 1. *Cum principalis* 178, ff. *De regul. juris*, et cap. *Accessorium* 42, *De regul. juris*, in 6; Henno, *loc. cit.*, conclus. 2; Donatus tom. IV, tract. 18, quæst. 14; La Croix, lib. IV, n. 1191, et alii passim. (52. Idem probabiliter dicendum est de eo religioso nondum in sacris, qui obtinuit pontificiam dispensationem perpetuo vivendi extra monasterium, quia licet ipse maneat religiosus, non tamen regularis chorista. Unde cum obligatio recitandi officium private sit sequela obligationis illud recitandi in choro, ablata ab eo per Papam obligatione recitandi in choro, censetur ablata etiam obligatio recitandi privatim, utpote accessoria ad illam; argum. juribus *cit.* num. anteced. Sic Sotus, lib. X *De justitia*, q. 5, art. 3; Azorius, tom. I, lib. X, cap. 6, quæst. 8; Bonacina, *De Horis canonicis*, disp. 1, qu. 2, punct. 2, num. 4; Faustus, *De Horis*, lib. II, qu. 43; Donat. *cit.* tom. IV, tr. 18, quæst. 13, num. 2; Busemb., lib. IV, dub. 2, *De Horis canonicis*, art. 1, num. 2, cum aliis, contra Navarr. Suarez, et alios. (53. Idem dicendum est propter eandem rationem de religioso nondum in sacris, ex simili dispensatione pontificia, transeunte de clericatu ad statum conversorum, aut ad religionem, ubi religiosi non sunt ad chorum professi, et obligati. Henno, *loc. cit.*, concl. 2; Donat., *loc. cit.*, q. 17; Sotus, *loc. cit.*, art. 3, post 2 conclusionem, in § *Dub. de relig.*, ad finem, et alii passim.

ADDITIONES EX ALIENA MANU.

(54. Prioribus Ecclesiæ sæculis nulla clericos majores inter et minores fuit distinctio quoad obligationem recitandi Horas canonicas. Nullus enim tunc minoribus ordinibus initiabatur, quin una adscriberetur alicui ecclesiæ, cui deserviret tanquam minister. Nil igitur mirum, quod quicumque clericus Horas canonicas recitare tenebatur.

(55. Superioribus sæculis disciplina hæc mutationem accepit, et ordinari clerici cœperunt sine adscriptione Ecclesiæ alicui. Atque ab eo tempore ab onere recitandi horas canonicas se eximere cœperunt, qui clerici nondum sacris ordinibus initiati erant, neque beneficium possidebant. Consule Van-Espen, *De Hor. canonic.*, c. 1, § 1, qui § sequenti docet qua ratione clericis merito injungatur horarum canonicarum recitatio.

ARTICULUS II.

Quoad ea quæ concernunt intentionem, et attentionem requisitam ad recitationem divini officii.

SUMMARIUM.

1. Intentio quid sit? — 2. Intentio dividitur in actualem, virtuales, habituales, et interpretativam. — 3. Quæ sint omnes istæ intentiones? *remissive*. — 4. Intentio alia explicita et quæ sit? — 5. Alia implicita, et quæ sit? — 6. Alia est directa, et quæ sit? — 7. Alia indirecta, et quæ sit? — 8. Alia est absoluta, et quæ sit? — 9. Alia est conditionata, et quæ sit? — 10. Ad recitandas Horas canonicas requiritur intentio aliqua formalis orandi Deum. — 11. Non requiritur tamen intentio actualis, et explicita, sed sufficit virtualis. — 12. Et etiam sufficit intentio implicita. — 13. Intentio autem mere habitualis, et interpretativa non sufficit. — 14. Non requiritur expressa intentio recitandi attente, et studiose. — 15. Intentio nova, vel primæ intentionis renovatio non requiritur, si plures Horæ consequenter recitentur, neque etiam ea requiritur, si fiat interruptio, et postea prosecutio Horæ. — 16. Intentio satisfaciendi non requiritur ad recitationem Horarum, sed sufficit intentio ponendi opus debitum. — 17. Imo satisfacit obligationi, qui recitans Horas expresse intendit per illam recitationem non satisfacere, quamvis dicat: « Nolo hac Horarum recitatione satisfacere præcepto Ecclesiæ; sed ut satisfaciam, decerno iterum has Horas recitare. » 18. Affertur, et solvitur instantia. — 19. Hinc, qui legit Horas, non ea devotione qua voluisset, ideoque proposuit (sine voto tamen) ad satisfaciendum præcepto repetere, etsi deinde non repetat, satisfecit tamen præcepto. — 20. Affertur ad id notabilis advertentia. — 21. Intentio quid sit, et per quid differat ab intentione? — 22. Intentio est duplex, interna et externa, et quæ sit utraque? — 23. Intentio interna circa recitationem Horarum est triplex, scilicet superficialis, litteralis et spiritualis. — 24. Intentio superficialis quæ sit? — 25. Intentio litteralis quæ sit? — 26. Intentio spiritualis quæ sit? — 27. Quælibet ex his tribus attentionibus adhuc est triplex, scilicet actualis, virtualis et habitualis. — 28. Intentio actualis quæ sit? — 29. Intentio virtualis quæ sit? — 30. Intentio habitualis quæ sit? — 31. Ad satisfaciendum obligationi de recitando divino officio, requiritur sub culpa mortali nedum attentio externa, sed etiam interna. — 32. Adducuntur ad id duo versiculi *Glossæ*. — 33. Adducuntur alii duo versiculi. — 34. Affertur efficax ratio. — 35. Adducitur, et solvitur duplex instantia.

36. Ad satisfaciendum obligationi recitandi officium sufficit non attentio litteralis et spiritualis, sed etiam attentio superficialis. — 37. Ad satisfaciendum tali obligationi non solum sufficit attentio actualis, sed etiam virtualis, minime vero attentio habitualis. — 38. Ad peccatum mortale incurrendum, ob defectum debitæ attentionis internæ, non est necesse, ut mentis evagatio seu distractio sit deliberata, directeque volita, sed sufficit si sit volita indirecte. — 39. Si vero mentis evagatio, seu distractio non sit plene voluntaria, seu recitans inadvertenter aliud cogitet aut faciat, quousque advertat se distrahi, semper reputatur sufficienter attentus et per consequens satisfacit obligationi recitandi officium. — 40. Clerici beneficiati, qui cum voluntariis distractionibus recitant officium, licet mortaliter peccent, non tenentur tamen ad ullam fructuum restitutionem, dummodo tamen integre et cum intentione orandi et Deum colendi recitent. — 41. Ad satisfaciendum obligationi recitandi officium sufficit attentio tacita, vel implicita. — 42. Qui officium incipit recitare cum intentione recitandi debite, quoties dedita opera mentem non divertit, licet per totum officium distractus, non peccat mortaliter. — 43. Quod licet Sanchez intelligat de omnibus, Gobat tamen merito intelligit de solis scrupulosis et solitis recitare pie et devote. — 44. Qui accedit ad ecclesiam de more ibi officium recitaturus, ut adimpleat munus suum, sufficientem habet intentionem ac proinde satisfacit, quamvis postea recitet involuntarie distractus. — 45. Dummodo quis adhibeat mediocrem diligentiam pro repellendis distractionibus se vexantibus et non supina et crassa negligentia se evagari sinat, satisfacit obligationi recitandi officium cum sufficienti attentione. — 46. Quinimo absque culpa poterit admitti aliqua brevis mentis evagatio ad refocillandum cerebrum, vel cor, et inter recitandum officium aliquid annotare, seu famulo mandare, aut aliquid alteri significare, ne interim memoria decidat aut evadat occasio. — 47. Quandiu scrupuloso evidenter non constat, quod mutaverit propositum recitandi attente, vel advertens, sciens, volens inhaerit cogitationibus plane alienis inter recitandum officium, credere potest se satisfecisse suæ obligationi.

(1. Intentio generatim sumpta est actus voluntatis volentis aliquid facere, vel fieri a se, vel ab alio. Est in re communis. (2. Intentio dividitur in actualem, et habituales, et interpretativam. (3. Quæ sint omnes istæ intentiones? *Vide verb. INTENTIO* a num. 3 ad 7.

(4. Intentio alia est explicita, et quæ sit? *Vide d. verb. INTENTIO*, n. 8.

(5. Alia est implicita, et quæ sit? *Vide ibid.*, n. 9.

(6. Alia est directa, et quæ sit? *Vide ibid.*, n. 10.

(7. Alia est indirecta, et quæ sit? *Vide ibid.*, n. 11.

(8. Alia est absoluta, et quæ sit? *Vide ibid.*, n. 12.

(9. Alia est conditionata, et quæ sit? *Vide ibidem*, num. 13.

(10. Ad recitandas Horas canonicas, seu divinum officium requiritur intentio aliqua formalis orandi Deum. *Vide ibid.*, n. 44.

(11. Non requiritur tamen intentio actualis, et explicita, sed sufficit virtualis. *Vide ibid.*, num. 45.

(12. Et etiam sufficit intentio implicita. *Vide ibid.*, num. 46.

(13. Intentio autem mere habitualis, et interpretativa non sufficit. *Vide ibid.*, num. 47.

(14. Non requiritur expressa intentio recitandi attente, et studiose. *Vide ibid.*, num. 48.

(15. Intentio nova, vel primæ intentionis renovatio non requiritur, si plures Horæ consequenter recitentur, neque etiam ea requiritur, si fiat interruptio, et postea prosecutio Horæ. *Vide ibid.*, n. 49.

(16. Intentio satisfaciendi non requiritur ad recitationem Horarum, sed sufficit intentio ponendi opus debitum. *Vide ibid.*, num. 50.

(17. Imo satisfacit præcepto, qui recitans Horas expresse intendit per illam recitationem non satisfacere, quamvis dicat: « Nolo hac Horarum recitatione satisfacere præcepto Ecclesiæ, sed ut satisfaciam, decerno iterum has Horas recitare. » *Vide ibid.*, n. 52, et nostras *Addit.*, ad num. 53.

(18. Affertur et solvitur instantia. *Vide ibid.*, n. 53.

(19. Hinc, qui legit Horas non ea devotione, qua voluisset, ideoque proposuit (sine voto tamen) ad satisfaciendum præcepto repetere, etsi deinde non repetat, satisfecit tamen præcepto. *Vide ibid.*, num. 54.

(20. Affertur ad id notabilis advertentia. *Vide ibid.*, num. 55.

(21. Intentio est actus intellectus, per quem homo considerat ea quæ faciunt; et differt ab intentione, quia intentio non est actus intellectus, sed actus voluntatis circa finem. Sic doctores communiter.

(22. Intentio est duplex, interna et externa, et quæ sit utraque? *Vide verb. ATTENTIO*, num. 2, 3 et 4.

(23. Intentio interna circa recitationem horarum est triplex, scilicet superficialis, litteralis et spiritualis. *Vide d. verb. ATTENTIO*, num. 5.

(24. Intentio superficialis quæ sit? *Vide ibid.*, n. 6.

(25. Intentio litteralis quæ sit? *Vide ibid.*, num. 7.

(26. Intentio spiritualis quæ sit? *Vide ibid.*, n. 8.

(27. Quælibet ex his tribus attentionibus adhuc est triplex, scilicet actualis, virtualis, et habitualis? *Vide ibid.*, num. 9.

(28. Intentio actualis quæ sit? *Vide ibid.*, n. 10.

(29. Intentio virtualis quæ sit? *Vide ibid.*, n. 11.

(30. Intentio habitualis quæ sit? *Vide ibid.*, n. 12.

(31. Ad satisfaciendum obligationi de recitando divino officio requiritur, sub culpa mortali, nedum attentio externa sed etiam interna. *Vide ibidem*, num. 13.

(32. Adducuntur ad id duo versiculi *Glossæ*. *Vide ibid.*, num. 14.

(33. Adducuntur alii duo versiculi. *Vide ibid.*, n. 15.

(34. Affertur efficax ratio. *Vide ibid.*, n. 16 et 17.

(35. Adducitur et solvitur duplex instantia. *Vide ibid.*, a num. 18 ad 23.

(36. Ad satisfaciendum obligationi recitandi divinum officium sufficit non solum attentio litteralis et spiritualis, sed etiam attentio superficialis ad verba cum pia intentione orandi, et colendi Deum prolata. *Communis. Vide ibidem*, num. 22 et 23.

NOTE ROMANI THEOLOGI.

Horæ canonicæ recitari debent secundum concilium Tridentinum, sess. xxiv, cap. 12, « reverenter, distincte, devote, » ac ea animi attentione, quæ illi convenit, qui Deum suum præsentem considerat, qui in ipsum Creatorem omnium pio humilique affectu fertur, quique ipsum laudare intendit. Ex quibus infertur, quam longissime a vero aberrare auctores illos, qui asserunt nullam requiri interiorē attentionem in recitatione divini officii, sed sufficere superficiālem quādam attentionem ad verba, ut nempe ista integre distincteque pronuncientur; quam opinionem sequitur etiam Lucius noster. Verum qui sic opinantur, meminisse deberent quod qui absque ulla interiori attentione Deum precatur, non orat, sed simulat orare; vera namque oratio est ascensus mentis in Deum, secundum Damascenum, est actus religionis Deo gratus, ac Ecclesiæ utilis; at oratio illa quæ sine interiori attentione fit, non est verus Dei cultus, qui fieri debet in spiritu et veritate; sed est species quædam hypocrisis, ac simulatio orationis. Orandum est igitur non solum corpore, sed in spiritu et veritate; non superficiali duntaxat attentione, sed mente ad Deum elevata.

RESPONSIO AUCTORIS.

Fallitur hic theologus dicendo, quod ego sequor opinionem illorum qui asserunt nullam requiri interiorē attentionem in recitatione divini officii, cum ego expresse contrarium sentiam; prout debebat ipse advertere ex iis, quæ trado num. 31. Quinimo opinionem talem ego oppugno in cit. verb. ATTENTIO, num. 22 et 23, ubi expresse trado, quod facillima est attentio interna superficialis ad verba, cum pia intentione orandi et colendi Deum, prolata, etc. *Vide ibi*, sub num. 22, ubi expresse concludo, quod ad satisfaciendum præcepto de recitando divino officio, et de audienda, vel celebranda missa, requiritur sub culpa mortali, nedum attentio externa, sed etiam interna; et num. seq. id efficaciter probo, et solvo objectiones; et num. 24 doceo quod ad peccatum mortale incurrendum « ob defectum debitæ attentionis internæ, » non est necesse, ut mentis evagatio sit deliberate, directeque volita, sed sufficit, quod sit volita indirecte. Quid clarius circa sententiam meam, contra falsam assertionem a theologo nostro mihi impactam?

(37. Ad satisfaciendum tali obligationi recitandi divinum officium, non solum sufficit attentio actualis, sed etiam virtualis, minime vero sufficit attentio solum habitua-*lis. Communis.*

(38. Ad peccatum mortale incurrendum

ob defectum debitæ attentionis internæ, non est necesse, ut mentis evagatio, seu distractio sit deliberata, directeque volita, sed sufficit, si sit volita indirecte. *Vide ibid.*, num. 24.

(39. Si vero mentis evagatio, seu distractio non sit plene voluntaria, seu recitans inadvertenter aliud cogitet, aut faciat, quousque advertat se distrahi, semper reputatur sufficienter attentus, et per consequens satisfacit obligationi recitandi officium. *Vide ibid.*, num. 25.

(40. Clerici beneficiati, qui cum voluntariis distractionibus recitant divinum officium, licet mortaliter peccent, non tenentur tamen ad ullam fructuum restitutionem, dummodo integre, et cum intentione orandi, et Deum colendi recitent. *Vide ibid.*, a num. 26 ad 29.

NOTA ROMANI THEOLOGI.

Auctor noster ratus sufficere superficiālem tantummodo attentionem ad satisfaciendum obligationi divini officii, sustinet etiam propterea clericos beneficiarios, qui cum voluntariis distractionibus Horas canonicas recitant, non teneri ad ullam fructuum restitutionem, etsi mortaliter peccent. Verum opinio hæc pereruditus Romanis censoribus non placet, et merito id quidem: « Nam qui voluntarie, et data opera mentem alio distrahit, et positive atque animo deliberato persistit in hac distractione tempore recitationis, inquit P. Concina loco superius citato, q. 10, reipsa non implet præceptum, quemadmodum non implet præceptum confessionis annuæ per confessionem sacrilegam. » Sicut enim qui confitetur sacrilege, facit confessionem voluntarie nullam, sic qui animo voluntarie distracto Horas canonicas recitat, suæ obligationi non satisfacit, præceptum de recitando divino officio non adimplet; ac proinde idem est, ac si prorsus actum non poneret. Hinc fit quod si clericus beneficiarius ita animo voluntarie distracto officium recitet, post primos sex menses a possessione beneficii, nedum mortaliter peccat, sed tenetur etiam ad restitutionem pro rata omissionis; ut S. Pius V, in supra laudata sua constitutione, præcipit. Quæ cum ita se habeant, conficitur sane, summam debere esse solertiam, diligentiamque clericorum, qui ecclesiastica præcipue possident beneficia, repellendi a se voluntarias huiusmodi distractiones, ne obnoxii fiant restitutioni ob non adimpletum præceptum recitationis divini officii.

RESPONSIO AUCTORIS.

Non ego reor sufficere superficiālem tantummodo attentionem ad satisfaciendum obligationi divini officii. Debebat enim R. theologus fideliter referre integram meam conclusionem, nempe, « licet mortaliter peccent, non tenentur ad ullam fructuum restitutionem; dummodo tamen integre, et cum intentione orandi, et Deum colendi recitent. » Ad quod sustinendum adduco

loc. ibi cit. solida fundamenta, attente ibi perpendenda.

(41. Ad satisfaciendum obligationi recitandi divinum officium sufficit attentio tacita, vel implicita; non enim requiritur propositum expressum attente recitandi; unde intendens in genere recitare officium modo consueto, vel intendens Deum laudare, et debito suo satisfacere, sufficientem habet attentionem. *Vide ibid.*, num. 30.

(42. Qui officium incipit recitare cum intentione recitandi debite, quoties dedita opera mentem non divertit, licet per totum officium distractus, non peccat mortaliter. *Vide ibid.*, num. 31. Quod licet Sanchez intelligat de omnibus, Gøbat tamen merito intelligit de solis scrupulosis, et solitis recitare pie et devote. *Vide ibid.*, num. 32.

(43. Qui accedit ad ecclesiam de more ibi officium recitaturus, ut adimpleat munus suum, sufficientem habet attentionem; ac proinde satisfacit, quamvis postea recitet involuntarie distractus. *Vide ibid.*, num. 33.

(44. Dummodo quis adhibeat mediocrem diligentiam pro repellendis distractionibus se vexantibus, et non supina et crassa negligentia se evagari sinat, satisfacit obligationi recitandi officium cum sufficienti attentione. *Vide ibid.*, num. 34.

(45. Quinimo absque culpa poterit admitti aliqua brevis mentis evagatio ad refocillandum cerebrum vel cor; et inter recitandum officium aliquid annotare, seu famulo mandare, aut aliquid alteri significare, ne interim memoria decipiat, aut evadat occasio. *Vide ibid.*, num. 35.

(46. Quoad ea quæ concernunt integritatem, et continuationem, et formam recitandi divinum officium

ARTICULUS VI.

Quoad ea quæ concernunt integritatem, et continuationem, et formam recitandi divinum officium

SUMMARIUM.

1. Omittens culpabiliter integrum divinum officium peccat mortaliter. — 2. An is committat tot numero peccata, quot omittit Horas? — 3. Probabilis tenetur in confessione explicare, quod omisit totum officium. — 4. Probabile est etiam, quod is non teneatur explicare in confessione, quod omisit totum officium, aut tales, et tot Horas. — 5. Peccat mortaliter, nedum omittens totum integrum officium, sed etiam omittens culpabiliter ejus partem notabilem. — 6. Notabilis pars est omissio unius integræ Horæ minoris. — 7. Sic etiam notabilis pars est omissio laudum, unius nocturni, aut alterius similis æquivalentis partis. — 8. Omittit minorem partem, quam totam parvam horam, aut simile æquivalens non est peccatum mortale. — 9. Probabile est esse tantum peccatum veniale omittit totas Vesperas Sabbati sancti. — 10. Alii tamen sentiunt contra. — 11. Omittit culpabiliter interruptum per totum officium quantitatem æquivalentem integræ parvæ Horæ, est peccatum mortale. — 12. Omittens ut supra notabilem partem officii probabilis com-

mittit unum solum peccatum mortale, quamvis simul sit sacerdos, parochus et monachus. — 13. Qui notabilem partem divini officii culpabiliter, seu etiam inculpabiliter ex oblivione omisit, si recorderetur eadem die, tenetur sub mortali adhuc supplere. — 14. Si vero recorderetur altera die, non tenetur supplere. — 15. Qui dubius, an recitaverit aliquam Horam, si nullam habeat rationem, aut conjecturam quod recitaverit, tenetur recitare seu repetere. — 16. Si vero habeat rationem aliquam, vel conjecturam quod recitaverit, non obligatur recitare seu repetere. — 17. Et a fortiori non tenetur repetere, qui certo scit se dixisse aliquam Horam, et solum dubitat, an integre eam dixerit, seu aliquid in ea omiserit. — 18. Qui inter publicam canonicarum Horarum recitationem ex officio, vel superioris mandato occupatur in paradisi libris, in prævidendis antiphonis, in pulsandis organis, in sonandis campanis, et huiusmodi, non tenentur repetere quæ alii, ipsis non audientibus nec recitantibus, canunt seu recitant. — 19. Quamvis aliqui probabile censeant eos satisfacere, qui cum sola attentione assistunt integræ horæ a musicis decantatæ; tamen oppositum est tenendum. — 20. Psalmi, hymni, antiphonæ, et huiusmodi, quæ solo organo, vel alio musico instrumento sine humana voce personantur, debent a religiosis in choro submissa voce recitando suppleri. — 21. Alii tamen docent oppositum, insuper docentes organædum, qui choro organis musicis alternis versibus respondit, non esse obligatum ut voce etiam proferat, ad n. 22. — 22. Integre recitatur divinum officium, quod etiam privatim recitatur cum socio, seu sociis alternatim versus recitando. — 23. Unde potest licite recitari divinum officium etiam privatim a quatuor, vel octo simul, dummodo non constituatur nisi duplex chorus. — 24. Integre et licite recitatur divinum officium cum socio etiam laico, non obligato, non attento, imo non audiente, dummodo ipse recte recitet alternatim versus et ab obligato ad officium attente audiatur. — 25. Qui in choro, vel cum socio divinum officium recitando nondum absolutis alterius chori, seu socii versibus, præproperat notabiliter incipere suos, peccat graviter, vel leviter juxta materiæ quantitatem. — 26. Item peccat graviter, vel leviter juxta materiæ quantitatem, qui recitat divinum officium syncopando, mutilando, glutiendo, seu absorbendo syllabas, seu medias, sive ultimas, nisi tamen id fieret involuntarie ex naturali linguæ defectu. — 27. Qui ob alterius chori defectum, vel ob strepitum aliqua ab altera parte prolata non percipit, adhuc satisfacit, nec est opus quidquam repetere. — 28. Et hoc est verum, etiamsi quis sit surdus, et inde alterius chori partem audire non valeat; quod tamen alii negant. — 29. Officium divinum nedum est recitandum integre, sed etiam continue, ita ut una Hora canonica cepta, debeat tota dici usque in finem continue, nec possit licite interrumpi sine justa causa. — 30. Unde graves doctores dicunt quod si in eadem Hora, vel psalmo absque rationabili causa fiat magna et longa interruptio, sit peccatum mortale, nisi repetatur totum. — 31. At vero per se præscindendo a scandalo et contemptu, non erit mortale, sed solum veniale, Horam canonicam ceptam absque omni rationabili causa interrompere etiam notabiliter per multas horas. — 32. Imo, si justa, et rationabilis aliqua causa interveniat, nullum, nequidem veniale peccatum est, interrompere paulisper recitationem divini officii. — 33. Quæ sint huiusmodi justæ causæ? — 34. Matutinum potest licite etiam sine ulla causa dividi tota nocte a Laudibus. — 35. Imo multi dicunt id esse etiam laudabile. Quando dividitur a Laudibus debet in fine addi *Pater noster*, et probabilis etiam addi debet oratio dici sine aliis commemorationibus. — 36. Probabilis est etiam, quod initio Laudum divinarum non debeat dici *Pater*